

ธรรมานุศาสตร์

วันออกพรรษา

วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ คือ วันสุดท้ายแห่งการจำพรรษาของพระภิกษุ (ปีนี้ตรงกับวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๖) เรียกว่าวันมหาปวารณา โดยภิกษุทุกรูปจะกล่าวปวารณา คือ เปิดโอกาสให้กันและกันว่ากล่าวตักเตือนได้ โดยกล่าวเป็นภาษาบาลีดังนี้

“สงฆมณเฑ ปวาเรมิ, ทิฏฐฐเณ วา สุเตน วา ปริสงฺกาย วา; วทนตุ มํ, อายสมนฺโต อนุกมฺปิ อุปาทาย; ปสฺสนฺโต ปฏิกฺกกริสฺสามิ.

ทุตฺติยมฺปิ ฆนฺเต สงฺฆํ ปวาเรมิ, ฯเปฯ ปฏิกฺกกริสฺสามิ.

ตติยมฺปิ ฆนฺเต สงฺฆํ ปวาเรมิ, ฯเปฯ ปฏิกฺกกริสฺสามิ. ”

แปลว่า “ข้าพเจ้าขอปวารณกะสงฆ์ ด้วยได้เห็นก็ตาม ด้วยได้ยินก็ตาม ด้วยนําระแวงสงสัยก็ตาม, ขอท่านผู้มีอายุทั้งหลายจงว่ากล่าวกะข้าพเจ้าด้วยอาศัยความหวังดี, เอ็นดู, เมื่อข้าพเจ้ามองเห็น จักแก้ไข

แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าขอปวารณกะสงฆ์ ฯลฯ จักแก้ไข

แม้ครั้งที่สามข้าพเจ้าขอปวารณกะสงฆ์ ฯลฯ จักแก้ไข” (ภิกษุผู้มีพรรษาสูงสุดในที่ประชุมว่า อาวุโส แทน ฆนฺเต)

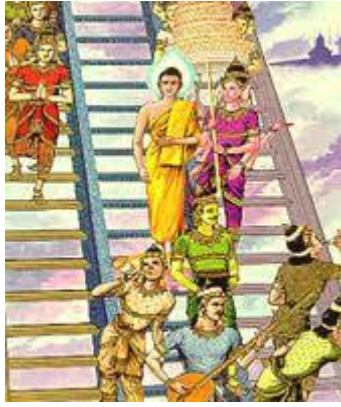

วันออกพรรษา คือ วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ (ปีนี้ตรงกับวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๖) ซึ่งถือว่าเป็นวันที่พระภิกษุอยู่จำพรรษาครบถ้วนไตรมาส (๓ เดือน) ตามพระวินัย (เปรียบเทียบกับวันเกษียณอายุราชการ วันที่ ๓๐ กันยายน เป็นวันสุดท้ายของการปฏิบัติราชการสำหรับผู้เกษียณอายุราชการประจำปีนั้น ๆ ส่วนวันที่ ๑ ตุลาคม จึงถือว่าเป็นวันเกษียณอย่างแท้จริง)

เมื่อพระสงฆ์จำพรรษาครบไตรมาสย่อมได้รับอานิสงส์ หรือข้อยกเว้นพระวินัย ๕ ข้อ คือ

๑. เทียวไปไหนไม่ต้องบอกลา (ออกจากวัดไปโดยไม่จำเป็นต้องแจ้งเจ้าอาวาส หรือพระสงฆ์รูปอื่นก่อนได้)
๒. เทียวไปไม่ต้องถือไตรจีวรครบสำหรับ ๓ ผืน
๓. ฉ้นคณะโกชนได้ (ล้อมวงฉ้นได้)
๔. เก็บบอดิเรกจีวรไว้ได้ตามปรารถนา (ยกเว้นสิกขาบทข้อนิสัคคิยปาจิตตีย์บางข้อ)
๕. จีวรลาภอันเกิดในที่นั้นเป็นของภิกษุ (เมื่อมีผู้มาถวายจีวรเกินกว่าไตรครองสามารถเก็บไว้ได้โดยไม่ต้องสละเข้ากองกลาง)

เมื่อพระภิกษุรูปใดบวชเพื่อเอาพรรษา ก็ไม่ควรลาสิกขาในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ เพราะยังไม่ครบพรรษาดี(เป็นวันสุดท้ายของการจำพรรษา) ควรลาสิกขาในวันถัดไปจึงจะเหมาะสม

วันเทโวโรหณะ ตรงกับวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ (ปีนี้ตรงกับวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๖) หมายถึง วันที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ ชั้นดาวดึงส์ในเวลาเช้าวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ หลังจากที่พระองค์ทรงจำพรรษาที่นั่นเป็นเวลา ๓ เดือน ความสำคัญ วันเทโวโรหณะ เป็นวันที่มีการทำบุญตักบาตรที่ พิเศษวันหนึ่ง กล่าวคือ ในพรรษาที่ ๗ พระพุทธเจ้าได้เสด็จไปยังสวรรค์ชั้นดาวดึงส์แสดงพระอภิธรรมโปรดพระมารดา และทรงจำพรรษาที่นั่น พอออกพรรษาก็เสด็จลงจากเทวโลกนั้นมายังโลกมนุษย์

และนอกจากนี้แล้ว ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึง วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ (วันลอยกระทง) เป็นเทศกาลบุญกุศลของพุทธศาสนิกชน

อ้างอิง

พระเทพเวที(ป.อ.ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลศัพท์. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๓๓.

<http://www.84000.org/>

.....